

Intihal-kontrol.doc

By Yeliz Temli Durmuş

WORD COUNT

4615

TIME SUBMITTED

26-DEC-2017 02:48PM

PAPER ID

33781501

6

International

Journal of Human Sciences

ISSN:2458-9489

Volume 14 Issue 4 Year: 2017

1
2
3
4

A Qualitative Study on Vocational High School 12th Grade Students' Anxiety and Expectations on University Entrance Exams

[Title must; sentence case letters, Garamond 18pt, Bold]

Meslek Lisesi 12. Sınıf Öğrencilerinin Üniversiteye Giriş Sınavı Kaygıları ve Beklentileri Üzerine Nitel Bir Çalışma

[Use this colon only if your article is not in English. Exactly same formats from left colon]

Yeliz Temli Durmuş¹

[Author names and footnotes will be written in layout copy. Garamond 14pt, bold, capitalized only first letters, same line if authors contributed equally, otherwise list them for each one line]

Abstract

This era could be named as “National and International Exams Era”. Exams can be produced test anxiety and it affects physical, social, cognitive, behavioral and psychological conditions of a person. High expectations on exam's score, family's high expectations that above a student' cognitive talents, ineffective study styles and fear of being connected between IQ level of a student with the exam's score lead to anxiety. University entrance exams are perceived as the final exams in adolescence's life, which is the most important predictor of one's profession. In this qualitative study, semi-structured interview question form was developed and in total of 30 vocational high school students enrolled in 12th grade voluntarily participated in the study. One theme was emerged: Teachers' effect. Four categories were named as University entrance exams, Elementary school, Counseling, and Demands. Codes for first category are metaphors and time management. For Elementary school category one code was emerged: Lack of pre-requisite

Özet

Yaşadığımız çağı “Sınavlar Çağı” olarak isimlendirebiliriz. Sınavlar bireylerin kaygıya neden olmakta, fiziksel, sosyal, bilişsel, davranışsal ve psikolojik durumunu etkilemektedir. Sınav sonuçlarıyla ilgili yüksek beklenti, ailelerin çocuklarının yeteneklerinin çok üstünde bilişsel yetenek sergilemelerini beklemeleri, etkisiz çalışma stilleri, zekâ seviyeleri sınav başarıları arasında bağlantı kuran insanların varlığı endişeye neden olmaktadır. Bir ergenin hayatında en önemli sınav, gelecekte mesleğini belirleyecek olan üniversiteye giriş sınavlarıdır. Bu nitel çalışmada yarı yapılandırılmış görüşme formu geliştirilmiş, toplam 30 onikinci sınıf meslek lisesi öğrencisi gönüllü olarak bu çalışmaya katılmıştır. Görüşmelerde elde edilen verilerin analizi sonucunda 1 tema ortaya çıkmıştır: Öğretmen etkisi. Dört kategori Üniversiteye giriş sınavı, İlköğretim, Psikolojik danışmanlık ve rehberlik birimi ve İstekler olarak isimlendirilmiştir. Metaforlar ve zaman yönetimi kategoriyi oluşturan kodlardır. İlköğretim kategorisinde

¹Uşak University, Faculty of Education, Educational Sciences Department, yeliz.temlidurmus@usak.edu.tr

learning. The third category is named as Counseling Unit and it has three codes: Lack of psychological support, High expectations of families, and low expectations of teachers. The fourth category is Demands: Giving information in the high school education process, and Needs for younger teachers. The results showed that various expectations exist from counseling department in a high school such as letting parents know the real cognitive skills of their child, providing open communication between teachers and students, offering vocational guidance starting from 9th grade.

Keywords: Vocational high schools; university entrance exams; counseling; students' expectations; and anxiety.

Temel bilgilerin olmaması kodu belirlenmiştir. Üçüncü kategori Psikolojik Danışma ve Rehberlik Birimi (pdr) kategorisinde üç kod belirlenmiştir: Bireysel psikolojik destek olmayışı, Ailelerin yüksek beklentisi ve öğretmenlerin düşük beklentisi ortaya çıkan kodlardır. Dördüncü kategori İstekler olarak isimlendirilmiş ve Süreçte bilinçlendirme ve Genç öğretmenlerin olması isteklerin kodları olmuştur. PDR servisinden çok farklı beklentilerin olduğu bu çalışmanın bulguları arasındadır. Ailelerin gerçekçi bir değerlendirme yetisi geliştirmelerine yardımcı olmak, öğretmen ve öğrenciler arasında açık bir iletişim tarzı sağlamak ve 9. Sınıftan başlayarak mesleki rehberlik hizmeti sunulması beklentiler arasındadır.

Anahtar Sözcükler: Meslek liseleri; üniversiteye giriş sınavları; psikolojik danışmanlık ve rehberlik öğretmenleri; öğrenci beklentileri; kaygı.

5

6

1. Giriş

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

Öğrenim göreceğimiz okulu belirleme, başarıyla diploma alabilme, bulunulan durumu koruma gibi isteklerimiz için sınavlar bir gereklilik olarak karşımıza çıkmaktadır. Hayatımızın bir parçası haline gelmekte olan sınavları göz önüne aldığımızda yaşadığımız çağ “sınav çağı” olarak isimlendirilebilir (Baybuğa, 2013). Türkiye’de genç nüfusun fazla olmasının olumlu yanı insan kaynakları açısından zengin durumda olmak olarak değerlendirilebilir (Baştürk, 2011). Ancak bu durum daha iyi yaşamak ve beklentilerin karşılanması için insan kaynaklarının ortaya koyduğu yüksek potansiyelli yaşlılarla yarış içinde olma durumunu ortaya çıkarır ve gençlerin akranlarından farklı ve özel yeteneklerini ortaya koyabilmeyi gerektirir (Dağlı, 2006). Her yaş grubunda yaşanabilecek sınav kaygısının fiziksel, zihinsel, davranışsal ve sosyal belirtileri mevcuttur (Yolcu, 2015). Kötü çalışma alışkanlıkları, sınava ilişkin yüksek beklenti, zekâ düzeyinin sınav başarısıyla değerlendireceği korkusu, ailelerin beklentilerine yanıt verememe sınava girecek ergenlerin olumsuz etkileyecek faktörler arasındadır (Donald, 2001, aktaran Şahin, Günay ve Batı, 2006). Gençlerin hayatında “dönüm noktası” olabilecek bir sınav gençlerde tedirginlik, kaygı ve stres yaratmakta, zaten ergenlik döneminin getirdiği sorunlarla baş etme çabasındaki genç bireyin hissettiği olumsuz duygularını artırabilmektedir (Ekici, 2005).

İlkokuldan ortaokula geçiş döneminde birçok öğrenci için kaygı dönemi olarak isimlendirilebilir. Sosyal ve kişisel mesajları taşıyan bu süreç yaşamla başa çıkabilme-yaşama meydan okuma sürecidir (Jindal-Snape ve Miller, 2008). Riskli faktörler arasında tutarlı ve sürekli bir rehberlik hizmetinin olmaması, çalışmalarda yetersiz performans sergilemek, iletişim problemleri, düşük özgüven bulunmaktadır (Pearce ve Holmes, 1994 akt. Jindal-Snape ve Miller, 2008). Eğitim programlarında başarı ve doğru ve eksiksiz uygulamalar için öğretmenlerle daha iyi iletişim kurabilme ve okulda sunulan eğitimin nitelikli olduğuna dair kuvvetli bir inanç etkili bulunmuştur (Lapan, Gysbers ve Petroski, 2001).

Bireylerin belki de bir ömür boyu yapacakları mesleklerini belirleyen üniversiteye giriş sınavları, sınav çağının belki de en önemli ve zorlayıcı sınavıdır (Şahin, Günay ve Batı, 2006). Genç bireylerin mesleklerini belirledikleri Üniversiteye giriş sınavları farklı biçimlerde uygulanmıştır.

2

33 Adaylardan yükseköğretim programlarına ilişkin tercihlerin toplanmaya başladığı ve adayların
34 2 anlarına ve tercihlerine göre yükseköğretim programlarına merkezi olarak yerleştirildiği 1971 yılı,
35 ortaöğretim kurumlarından adayların diploma notları toplanmaya başladığı ve bu notların
36 Ortaöğret 3 Başarı Puanı (OBP) adı altında belli ağırlıklarla sınav puanlarına katılmaya başladığı
37 1982 yılı, yükseköğretim programları ile ilgili tercihlerini belli alanlarda toplayan adaylara, sınavda
38 belli testleri cevaplama, diğerlerini cevaplamama olanağı tanındığı 1987 yılı, iki basamaklı sınavın
39 ikinci basamağının kaldırıldığı ve ÖSS adı altında tek basamaklı bir sınav haline getirildiği 1999 yılı,
40 sınavın tekrar iki basamaklı olduğu 2010 yılı üniversiteye giriş sınavlarındaki değişikliklerin
41 uygulandığı yılların sadece birkaçıdır. 2017-2018 eğitim öğretim yılı için ise adayların farklı bir sınav
42 sisteminde yüksek öğretime geçecekleri tartışmaları vardır. Sınavın ismi Yükseköğretim Kurumları
43 Sınavı (YKS) olarak değiştirilmesi planlanmış ve 40'ar Türkçe ve Matematik alanlarından çoktan
44 seçmeli sorudan oluşan Temel Yeterlik Testi iki basamaklı sınavın ilk basamağını oluşturmasını
45 planlanmıştır (ÖSYM, 2017).

46 Okul türlerine göre ÖSS başarısı incelendiğinde fen lisesi öğrencilerinin üstün performans
47 gösterdikleri ancak meslek liselerindeki başarının son derece düşük olduğu görülmektedir. Meslek
48 liselerinin yıllara göre başarı yüzdeleri incelendiğinde yıllara göre düşüş eğiliminde olduğu
49 görülmektedir (Berberoğlu ve Kalender, 2005). ÖSS'ye yönelik tutum okul türlerine göre
50 incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır (Ekici, 2005). Meslek
51 liselerinde öğrenim görmekte olan öğrencilerin yükseköğretimde istedikleri bölüme gidemedikleri,
52 öğrenci başarısının yetersiz olduğu, kültür derslerinin az olduğu sıralanan sorunlar arasındadır
53 (Demir 1 & Küçük, 2008).

54 Meslekî ve teknik ortaöğretim ise iş ve meslek alanlarına iş gücü yetiştiren ve öğrencileri
55 yükseköğretime hazırlayan öğretim kurumlarıdır. Meslekî ve teknik ortaöğretim; erkek teknik
56 öğretim okulları, kız teknik öğretim okulları, ticaret ve turizm öğretimi okulları ve Din öğretimi
57 okullarından oluşmaktadır (MEB, 2006). Günümüzde ticaret, sanayi ve hizmet sektöründe yetişmiş
58 elemana duyulan ihtiyaç, yeterli bilgi, beceri ve uygulamayla yetişmiş ara elemanların önemi
59 arttırmaktadır. Bunun için yüksek öğretim kurumlarının yeterliği ve sorunları büyük önem taşımakta
60 (Alkan, Suiçmez, Aydınkal ve Şahin, 2014) meslek liselerinden mezun olup önkoşul öğrenmelerini
61 tamamlamış bireylerin yüksek öğretime geçişlerinin desteklenmesi anahtar rol oynamaktadır. Meslek
62 lisesi mezunlarının genel lise mezunlarına oranla daha az istihdam sıkıntısı çektikleri göz önüne
63 alındığında ve ara eleman ihtiyacını karşılamak için lise düzeyinde meslek dersleriyle tanışan
64 öğrencilerin üniversiteye giriş sınavında sınav kaygısını daha az yaşamaları beklenebilir (Temli
65 Durmuş ves Kasa, 2015).

66 **2. Problem Durumu**

67 Ortaöğretim kurumlarına geçerken öğrenciler sınav sonuçlarına göre kayıt yaptırmakta,
68 yüksek puan alan öğrenciler öncelikle fen liselerinin ve sonrasında anadolu liselerini tercih
69 etmektedirler. Akademik başarısı düşük olan öğrencilerin meslek liselerine gideceği algısı toplum
70 içinde yaygındır. Meslek liselerinin kuruluş amacına bağlı olarak ara eleman yetiştirmek ve yüksek
71 öğretim kurumlarına öğrenci yetiştirme hedefleri doğrultusunda öğrenci yetiştirilmektedir.
72 Öğrencilerin sınava yönelik algıları ve kaygı durumlarını belirlemek, çözüm önerilerini almak
73 güncellenen uygulamalar açısından büyük önem taşımaktadır.

74 **3. Amaç**

75 Bu çalışmanın amacı, meslek lisesi 12. Sınıf öğrencilerinin üniversiteye giriş sınavına yönelik
76 kaygılarını nitel bir çalışma ile nedenleriyle birlikte ortaya koyabilmektir.

77 **4.Yöntem**

78 Bu nitel çalışmanın amacı meslek liselerinde öğrenim görmekte olan 12. sınıf öğrencilerinin
79 üniversiteye giriş sınavına ilişkin algılarını ve tanımladıkları sorunlara yönelik çözüm önerilerini
80 ortaya koyabilmektir. Rahat ulaşılabilir örneklem yöntemi ile katılımcılara ulaşılmıştır. Yarı
81 yapılandırılmış görüşme soruları, araştırmacı tarafından hazırlanmış, farklı bir üniversitede görevli
82 nitel çalışma alanında uzman Sınıf Eğitimi Anabilim Dalında görevli bir öğretim üyesinin analiz
83 sürecinde işbirliği ve kodlamalar hakkında dönütleri alınmıştır.

Temli Durmuş, Y. (2017). Meslek lisesi 12. Sınıf öğrencilerinin üniversiteye giriş sınavı kaygıları ve beklentileri üzerine nitel bir çalışma. *Journal of Human Sciences*, 14(4), NNN-NNN. doi:10.14687/jhs.v14i4.NNNN

5

84 Yarı-yapılandırılmış görüşme tekniğinde, araştırmacı sormayı planladığı soruları içeren
85 görüşme formunu hazırlar. Yarı yapılandırılmış görüşme formunun en önemli özelliklerinden biri
86 görüşmenin akışına bağlı olarak, değişik yan ya da alt sorularla görüşmenin akışını etkileyebilme ve
87 görüşme yapılan kişinin yanıtlarında ayrıntılı bilgi edinebilme şansını araştırmacıya verebilmesidir
88 (Türnüklü, 2000).

89 Çalışmanın ilk aşamasında tarama yönteminin uygulanmasına karar verilmiş ancak detaylı
90 bilgi sağlayamaması nedeniyle tüm katılımcılarla yapılan bireysel görüşmelerle çalışmaya tekrar
91 başlanmıştır. Bu nedenle sorular görüşme sorusu olarak düzenlenmiş ve somut örnekler istenerek,
92 yarı yapılandırılmış görüşme formunun sağladığı avantajlar ile ayrıntılı bilgi elde edilebilmiştir.

93 **5.Çalışma Grubu**

94 Çalışma grubuna iki farklı ilden toplam üç meslek lisesi dâhil olmuştur. İdarecilerinden izin
95 alınarak gönüllü öğrencilerle görüşme yapılmıştır. Çalışma grubuna katılan iki okuldan biri teknik ve
96 endüstri meslek lisesi, diğer ise meslekî ve teknik anadolu lisesi olarak hizmet vermektedir.

97 Verilerin toplanması sırasında öğretmenler odası, psikolojik danışma ve rehberlik
98 öğretmeninin ve müdür yardımcısının odası kullanılmıştır. Malatya ilinden 6 öğrenci, Manisa ilinden
99 24 meslek lisesi öğrencisi, toplam 30 onikinci sınıf öğrencisi çalışmaya gönüllü katılmıştır.
100 Görüşmelerin bir kısmı ses kaydına alınmış ve önemli bir kısmı not alma tekniği kullanılarak
101 döküman haline getirilmiştir.

102 **6. Verilerin Analizi**

103 Var olan bir durumu olduğu gibi ortaya koyma için nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiş
104 ve yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Açık uçlu sorular yoluyla elde edilen nitel
105 verilerin analizinde kodlamaya dayalı (tümevarımcı) analiz tekniğinden yararlanılmış, içerik analiz
106 kullanılmıştır. Malatya’da yapılan görüşmelerde iki araştırmacı analizleri birlikte yapmış, Manisa’da
107 yapılan görüşmelerde ise yazar tek başına analiz sürecine devam etmiştir. Araştırmacı tarafından
108 yapılan görüşmeler sonucu elde edilen ham verilerin kodlanmasında iki araştırmacı 6 katılımcının
109 görüşlerini kodlar oluşturarak kategorilere ayırmış ve diğer görüşmeler yazar tarafından yapılarak
110 nitel araştırma konusunda uzman bir başka araştırmacının kodlar hakkında görüşleri analiz
111 sürecinde alınmıştır.

112 **7. Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması**

113 Bu çalışmada iç geçerlik için çeşitleme ve katılımcı teyidine gidilmiştir. Çeşitleme bu
114 çalışmanın sonuçları için bir gereklilik olarak ortaya çıkmıştır. Görüşme bulguları psikolojik danışma
115 ve rehberlik öğretmenlerinden de görüş almayı gerekli kılmış, okul idaresinin öğretmenlerin
116 tamamına yönelik “öğrencilerden düşük beklenti” hakkındaki net verilerine ihtiyaç duyulmuş
117 dolayısıyla çeşitleme yapılmıştır. Katılımcı teyidi için ise öğrencilerle odak grup görüşmesi
118 yapılmıştır. Dış geçerlik için ise teyit incelemesi nitel araştırma konusunda uzman bir öğretim üyesi
119 tarafından yapılmıştır. Teyit incelemesi sırasında genel nedenler ve istekler olarak adlandırılmış
120 kategoriler İlköğretim, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Birimi ve İstekler olarak değiştirilmiştir.

121 **8. Bulgular**

122 Çalışmanın bulgularında tek bir tema altında birleşmiştir: Öğretmenlerin Etkisi. Kategoriler
123 ise Üniversiteye Giriş Sınavları, İlköğretim, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Birimleri ve İstekler
124 olarak belirlenmiştir.

Kategori	Kodlar
1. Üniversiteye Giriş Sınavları	1.1. Metaforlar 1.2. Zaman Yönetimi
2. İlköğretim	2.1. Temel bilgilerin olmaması
3. Psikolojik Danışma ve Rehberlik Birimi	3.1. Bireysel Psikolojik destek olmayışı 3.2. Ailelerin yüksek beklentisi 3.3. Öğretmenlerin düşük beklentisi
4. İstekler	4.1. Süreçte bilinçlendirme 4.2. Genç öğretmenlerin olması

126

8.1.Üniversiteye Giriş Sınavları

127

128

129

130

131

132

133

134

135

136

137

138

139

140

141

142

143

144

145

146

147

148

149

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

167

168

169

170

171

172

173

174

175

176

Görüşmelerde, uzman görüşü doğrultusunda konuya giriş sorusu olarak eklenen ‘YGS ve LYS sizin için ne ifade ediyor’ sorusunun yanıtları, öğrencilerin içinde buldukları psikolojik duruma dikkat çekmektedir. Öğrenciler, üniversiteye giriş sınavlarının oluşturduğu duygu ve düşünceyi ifade etmek için çeşitli metaforlar kullanmışlardır. Öğrenciler bu sınavları, “savaş”, “ölüm” ve “ahiret” metaforları ile açıklamayı tercih etmişlerdir. Ahiret metaforlarını açıklarken sınav sorularını “ahiret soruları” olarak tanımlamış, hayatın başlayabilmesi için bu sınavı başarıyla atlatılması gerektiği, sonrasında başka bir sınav olmaması ve huzuru bulmak ifadeleriyle açıklanmıştır. Sınava giren insan sayısının fazla olmasını “sınav günü okullara giden kalabalığın mahşer yerini anımsatması” ifadeleriyle açıklanmıştır. Ahiret metaforu altında açıklanan tek bir hedefe ulaşmaya çalışan kalabalığın varlığı tanımıyla tutarlı bir şekilde “savaş” metaforu vurgulanmıştır. “Hayatımızın savaşı”, ve “var olma savaşı” ifadeleri hayatta bir yerimizin olması için bu sınavda başarılı olmalıyız, toplumdaki yerimizi bu sınav belirleyecek gibi ifadelerle desteklenmiştir. Herhangi bir metaforla açıklamayı tercih etmeyen katılımcılar zaman yönetiminde zorluk çektiklerini belirtmişlerdir. Sınava gireceklerinin bilincine son yıl ulaştıklarını ve bir yılda baş edebileceklerinden fazla içerikle yüz yüze geldiklerini belirtmişlerdir. İyi bir gelecek için üniversiteye giriş sınavlarında başarılı olmak bir zorunluluk olarak görülmekte, başarısızlık ihtimali hayatın bireyin elinden kayması olarak tanımlanmaktadır. Dört yıllık süreçte sınavların kapsamına dâhil olan bütün derslerin içeriklerini öğrenebilmek veya tekrar edebilmek için 1 yıllık sürecin sıkıntı yarattığı ve zaman yönetimi konusunda güçlük çektikleri vurgulanmış, gündelik uykuya ve yemeğe ayrılan zamanın bile psikolojik baskı oluşturduğu ifade edilmiştir.

“Hayatımız, geleceğimiz, farklılığımız demek LYS”.

“Gerçekten uykusuzluk, çevre baskısı bayağı yoğun geçiyor, günde 5 saat uyuyabiliyorum.

LYS YGS nin değişeceği söyleniyor, burdan soru gelir bundan gelmez, neye inanacağımız da

bilmiyoruz. Hayatımızın sınavı, hayatımızı belirliyor. 4 yılı 2 sınavla ve arka arkaya

vereceğiz. Benim psikolojim bozuldu; arkadaşlarıma bakıyorum, ama ben yapamıyorum.

Durumum böyle”.

Bir katılımcı hayatı sınavla eşdeğer tutmuştur. Üniversiteye giriş sınavlarının öğrencide büyük stres yarattığı sınavı yükledikleri anlamdan anlaşılmalıdır. Bu sınavın hayatta var olabilmek için başarıyla sonuçlandırmak gerektiğine inanan katılımcılar açıklamalarında ölüm, baskı, sisteme yönelik güvensizliklerini ifade etmektedir.

“Son seneye bırakınca gerçekten zor oluyormuş, bunu öğrendim ve şunu anladım okula elimde olsa hiç gelmem, zaman kaybı. Okulun yardımı fazla değil. Bence özel ders olmadan olmaz”.

“İki sınavla hayatımızın anlamı belirlenecek. Uyku geliyor, uyumak istiyorum ama

uyursam vicdan azabı çekiyorum. Uyumayınca öğrenemiyorum. Kendime kızıp duruyorum

niye yıllarımı boş geçirdim diye. Kendime ayırdığım her dakika vicdan azabı.

Arkadaşlarımla konuşana kadar ne kadar soru çözerim, yemek sonrası ağırlık çökünce

buzursuzlanıyorum pişman oluyorum.”

Öğrencilerin zaman yönetimi konusunda desteğe ihtiyacı olduğu öğrenci ifadelerinden anlaşılmalıdır. Günlük sağlıklı uyuma sürelerini bile vicdan azabı nedeni olarak tanımlamış ve uyuduğu zamanlar için gün içerisinde büyük pişmanlık duyduğunu belirtmiştir.

167

168

169

170

171

172

173

174

175

176

8.2.İlköğretim

Katılımcılar hem ilkokul hem de ortaokulda aldıkları bilgilerin kalıcı olmadığını, bugün yaşadıkları motivasyon eksikliğinin temelinde ilköğretim yıllarının yattığını belirtmişlerdir. Lise döneminde öğrenme-öğretme sürecinde edindikleri bilgilerin anlamlı gelmediğini, önkoşul bilgilerinin yetersiz olduğunu somut örnekler yoluyla aktarmışlardır. İlköğretim yıllarında başarılı olan arkadaşlarının şu an fen lisesi, anadolu lisesi gibi okul türlerinde eğitim gördüklerini, kendilerinin başarılı olamadıkları için meslek lisesinde eğitim gördüklerini belirtmişlerdir. Meslek lisesinde okumak katılımcılar için bir tercih değil bir mecburiyet olarak değerlendirilmiştir.

“Altyapı olması lazım, bu da ilkokulda oluşturuluyor bence”.

177 “Şimdi, benim dersi anlayabilmem için bazı şeyleri bilmem lazım. Normalde1 saat YGS
178 çalıştıysam 2 saat LYS çalışmam lazım. Ama ben temelimi oluşturmaya çalışıyorum. Dersten
179 yüksek not almak da umrumda değil bu yıla kadar. YGS daha çok vaktimi alıyor bu sefer”.
180 “Öğrenciler de çok tembeldir. Çalışmak istemiyorlar. Çalışmayı bırakan bırakıyor. Zor geliyor,
181 birikmiş, baş edemiyor o kadar kolayla. Yani biz aslında YGS’ye çalışıyoruz, temel sağlıyoruz,
182 seneye de LYS’ye çalışacağız, temelimizi sağlamış olacağız. Başarısız olduk ki daha önce şimdi
183 meslek lisesindeyiz”.

184 Veriler temel bilgi yetersizliğini ortaya koymaktadır. İlkokul ve ortaokulda verilen bilgilerin yetersiz
185 olması ya da kalıcı öğrenmenin sağlanamış olması bir düşünce olarak ortaya konmuş, geçerli bir veri
186 olup olmadığını anlayabilmek için öğretmen teyidine başvurulmuştur. Edebiyat ve Matematik
187 öğretmenlerinin sözel ve sayısal alanda temel dersleri veren öğretmenler olarak görüşleri alınmıştır.

188 “Daha adını soyadını düzgün yazmıyor çocuk. Sizde bir göstersem sınav kâğıtlarını okuma yazma öğretin önce
189 hocam dersinizi Dilbilgisi kurallarından bihaber. İstedik kadar anlat, çocuk daha “I” ile “n”yi ayırd edemiyor, -
190 de -da yı ayrı yazması gerektiğini bilmiyor” (12 yıl deneyimli Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni).

191 “Çarpım tablosunu bilmiyorlar. Benden beklenen ile öğrenci durumu arasında uçurum var. Meslek dersleri zaten
192 ön planda kültür dersleri ikinci planda” (13 yıl deneyimli Matematik Öğretmeni).

193 Üçleme için başvuru Türk Dili ve Edebiyatı ve Matematik öğretmenleri lise eğitim
194 programlarındaki kazanımları sağlayabilmek için öğrencilerin ön koşul bilgilerinin yetersiz olduğunu
195 belirtmişlerdir. Bu durum öğrenci görüşleri ile öğrenci görüşlerinin tutarlı olduğunu ortaya
196 koymaktadır. Okul idaresi de öğrencilerin motivasyonsuz olmasının altını çizmiştir. Davranış
197 problemi yaşadıklarını belirtmişler ancak akademik başarı sağlayabilmek için baş etmeleri gereken
198 çok fazla etken olduğunu belirtmişler, aile duyarsızlığı, çeteleşme, her şeyi kolayca elde etmenin
199 verdiği rahatlığın öğrencilerin motivasyonsuz olmalarının nedenleri olarak sıralanmıştır.

200

201

8.3. Psikolojik Danışma ve Rehberlik Birimi

202

203

204

205

206

207

208

209

210

211

212

213

214

215

216

217

218

219

220

221

222

223

224

225

226

227

Bu çalışmada en yüksek frekansla vurgulanan beklenti psikolojik danışma ve rehberlik (pdr) birimine yönelik olmuştur. Katılımcılar sadece kişisel rehberlik değil, mesleki rehberlik, eğitsel rehberlik, anne-baba eğitimi konusunda da pdr öğretmenlerinden destek beklemekte, bilinçlendirmeye yönelik hizmetin sadece son sınıfta değil süreç içinde yapılmasını beklemektedir.

“Ben ölsem bile ailem 2 gün sonra yemek yemeğe başlayacak. Sağlığın daha önemli olduğunu anlatamıyorum aileme, olan bana olacak”.

Rehberliğin yanı sıra 12. sınıf öğrencileri psikolojik destek de beklemektedir. Uykusuzluk, aile baskısı, suçluluk duygusu gibi duygular hissettiklerini belirten öğrenciler, bu süreçte bilinçli olsalardı bu kaygı verici duyguların sınav zamanı yaklaştığında ortaya çıkmacağını belirtmişlerdir. Bu hislerle baş edemediklerini, bunun da yılgınlığa ve ümitsizliğe yok açtığı belirtilmiştir.

“Ben çok huşursuzum. Rehberlikle konuşamıyorum bile. Beni kimse dinlemiyor, anlamıyor ama suçluyor”

“Bir de hocam tereddüt ediyoruz, ya başaramazsam korkusu var. Ben bir rehberlik hocası olsam okulumu görevli olduğum şehirde üniversite varsa, üniversiteye götürürüm, ne kadar çalışmışlar, liseden farklı olarak ne yapmışlar, kazanamıyadı ne olurdu ne hissederdi, bu tür şeylerle, siz de yapabilirsiniz dese, O da mutlaka zorluk çekmiştir, anlar bizi. Haftada 1 sinemaya git dese destek sağlar. Ailelerin destek olması lazım”

Aile eğitimine yönelik beklenti içinde olan katılımcıların bu fikirleri uzmana sorulmuştur. Aileleri bilinçlendirmek için psikolojik danışmanların toplantı yapması konusunda psikolojik danışma ve rehberlik öğretmeni şu ifadeyi kullanmıştır:

“Veli toplantısına bile gelmeyen veli benim bilgilendirme toplantıma mı gelecek? Bazı velilerimiz şehir dışında yaşıyor. Veliler ilgili olsa neden iletişim kurmayalım? Bir iki defa çağırdım, çok az katılım oldu. Rehberlikle çok başarılı diye ismini duyurdular sağ olsunlar ama sonra çağırdığımda gelmediler” (PDR öğretmeni).

Aile okul işbirliği konusunda psikolojik danışmanlardan beklentiler açık ve net bir şekilde belirtilmiştir. Bu sorumluluğu kabul eden psikolojik danışmanlık ve rehberlik (pdr)

228 öğretmeni talep edilmesinin, bu ihtiyacın dile getirilmesinin doğruluğunu vurgulamış, ancak
229 gönüllü katılım olmayacağını eski deneyimlerine atıfta bulunarak açıklamıştır.

230 Her iki okulda da bir pdr öğretmeni görev yapmakta ve zaman sıkıntısı çektiklerini
231 belirterek ailelerin bilinçli olmadığını altını çizmişlerdir.

232 Katılımcılar öğretmenlerin kendilerinden başarı beklememesinin, başarısız olmalarına ikna
233 edilmelerinin üzüntüsünü dile getirmişlerdir. Öğretmenlerinin hem tavır olarak öğrencileri
234 aşağıladıklarını hem de kendilerine olan güvenlerini yok etmeye çalıştıklarını düşünmektedir.
235 Öğretmenlerin öğrencilerin konuları anlama yeterliliğinin olmadığını düşündüklerini, bunu her
236 fırsatta aşağılayarak belli ettikleri vurgulanmıştır.

237 *“Ben dersimi anlatayım, anlamayandan banane. Rehberlik hocası da destek olmuyor, meslek lisesiniz
238 kazanamazsınız yapamazsınız diyor, bizim rehberliğimiz demişti ki, sizin zekânız yetmez bazı
239 şeylere. Yapabilirsiniz çalışabilirsiniz demedi. Diğer öğretmenlerimiz de böyle davranıyor”.*

240 *“Öğretmen konusunu anlatıyor çekiyor, soru soramıyoruz, teneffüste sormak istiyoruz, şimdi sırası değil
241 diyorlar, yanın soruyorlar, ilgilenmiyorlar. Bu sınıftan üniversiteyi kazanan bir iki kişi ancak çıkar,
242 başaramazsınız deniyor ve artık bundan zevk aldıklarını düşünüyorum. Niye olumlu bakmıyorlar,
243 bakın bir şeyler yapıyoruz, destek olun, ama onlar köstek oluyorlar”*

244 Olumlu olan her görüşe her paylaşıma açık olduklarını belirten katılımcılar, özellikle onları
245 anlatan bireylere ihtiyaç duyduklarını dile getirmişlerdir. Bunun kendileri gibi meslek lisesinden gelip
246 başarılı olmuş bireylerin katıldığı seminerler düzenlenmesinin, paylaşımda bulunma yolunun
247 açılmasının etkili olacağı vurgulanmıştır.

248 Öğretmenlerin düşük beklentisine ailelerin yüksek beklentisi eşlik etmektedir. Ailelerin
249 gerçekçi beklenti içinde olmadıkları, maddi olarak çok büyük fedakarlığa girdikleri, bu durumun da
250 öğrencilerde kaygı yarattığı belirtilmiştir.

251 *“Ailemin benden beklentisi çok yüksek. Çalışsam olacağını söylüyor, maddi manevi ellerinden
252 geleni yapıyorlar. Bunun karşılığını veremem beni korkutuyor. Onları üzmem istemiyorum.”*

253

254 8.4. İstekler

255 Öğretmenlerin genç olması, katılımcılar için iletişim kurabilecekleri, onları anlayabilecek,
256 rahatça konuşup danışabilecekleri bireyler anlamına gelmektedir. Yaş almış öğretmen ise,
257 pasifleşmiş, yıllardır değişikliğe uyum sağlama gereği duymamış öğretmen olarak tanımlanmaktadır.
258 Dershanede daha başarılı olduklarının nedeni de, ordaki öğretmenlerin daha genç ve ilgili olmaları.
259 Okullarda görev yapan öğretmenler ise öğrenciye emek vermek konusunda ciddi direnç
260 gösterdikleri, öğrenciyi değersiz gördükleri konusunda eleştirilmişlerdir.

261 *“Sabah günaydın diyoruz hocalarımıza yanıt vermiyorlar bile. Görevlerini iyi yapmak gibi
262 bir istekleri yok. Nasılsa maaşlarını alıyorlar, ister işini yap ister yapma. Genç öğretmenler güler yüzlü
263 oluyor, konuşabiliyorsun, seni aşağılamıyor. Biz merkez okuluz ya, bütün öğretmenlerimiz yaşlı”.*

264 Katılımcıların bir başka beklentisi süreçte bilinçlendirme, son sınıfa gelmeden süreç
265 içerisinde üniversiteye giriş sınavlarının tanıtılması, düzenli ders çalışma alışkanlığı kazanılmasına
266 yönelik destek, zaman yönetimi, velilerin gerçekçi beklenti geliştirmesine yönelik destek verme
267 katılımcıların istekleri arasındadır. Bunların da liseye başlanılan ilk günden itibaren düzenli
268 yapılmasının etkili olacağı düşünülmektedir.

269 Öğretmenler, başarıya ulaşmak için süreci iyi değerlendiremeyen öğrencilerin, son bir yılda
270 bütün eğitim öğretim hayatlarına ait bilgileri edinilebilmesi için me ve analiz sentez yeteneğini
271 geliştirmesi bir yıla sığmayacak kadar zaman gerektirdiği görüşündedir. Öğrenci ise bu açıkları
272 kağıt yapmak için zaman yaratmaya çalışmakta ve ilk vazgeçtiği şeyin okul olduğu görülmektedir.

273 *“Özel okul başarılı öğrenciyi kapıyor, 14 kişilik, okul para almıyor ondan, hepsi burslu olan
274 öğrencilerden bir sınıfı var. Yazın bile eğitim veriyorlar gizli gizli. 700 lira maaş da veriyorlar bu
275 öğrencilere. Burslu SBS den sonra, parasıyla gidenden bir beklentileri yok, öğrenciler çalışmazsa özel
276 okul sana bir şey yapamaz ki. Ama 14 kişilik sınıftakiler derece yapıyor. SBS den başlıyormuş iş”.*

277

278 9. Tartışma

279 Çalışmanın bulgularından biri öğretmenlerin düşük beklentisidir. Katılımcılar, öğretmenler
280 tarafından aşağılandıklarını düşünmektedir. Öğrenciden yüksek beklenti okul başarısının da
281 yükselmesi ile sonuçlanmaktadır (Cotton, 1989). Benzer bir şekilde Yıldırım'ın (2000) yaptığı
282 çalışmanın sonuçları öğretmen desteğinin öğrencinin akademik başarısını olumlu yönde etkilediği
283 ortaya konulmuştur. Toplum içinde “günah keçisi” ilan edildiklerini belirten öğretmenlerin
284 motivasyon kaybı (Temli Durmuş ve Kasa, 2015) öğrencileri de etkileyebilme ihtimali oldukça
285 yüksek görülmektedir.

286 Aile desteği de öğrencilerin akademik başarısını arttıran etkenlerden biridir (Yıldırım, 2000).
287 Bulgular öğrencilerin aile desteğinden yoksun olduklarını ancak ailenin yüksek beklentisinin kaygı
288 verici olduğunu ortaya koymuştur. Öğretmen desteği de sağlanamamaktadır. Bu iki değişkenin
289 akademik başarı üstüne olumsuz etkisinden bahsedilebilir. Öğretmenler aile ile işbirliğine gitmek
290 isteseler bile ailelerin duyarsızlığının umutsuzluğa neden olduğu belirlenmiştir.

291 Tansel'in (1999) araştırmasına göre lise mezunları arasında istihdam yüzdelere bakıldığında
292 meslek lisesi mezunları genel lise mezunlarına göre yaklaşık yüzdelik oranda iki katı fazla istihdam
293 edilmektedir. Katılımcıların hayatlarına devam edebilmeleri için üniversiteye giriş sınavlarında
294 başarılı olmanın şart olduğunu düşünmektedir. Toplumsal statüye atıfta bulunarak meslek lisesinden
295 mezun olup çalışmanın olumsuz bir durum olduğu belirtilmiştir. Üniversite öğrencileri arasında
296 yapılan bir araştırma sonuçları “mezun olunca iş bulma kolaylığı”nın en önemli iki etkenden biri
297 olduğunu ortaya koymuştur (Şahin, Zoraloğlu ve Fırat, 2011). Meslek lisesi öğrencilerinin sosyal
298 statüyü önemseyerek meslek liselerinin ana amaçlarından biri olan ara eleman yetiştirmeyi başka bir
299 amaç olan “yüksek öğretim kurumları için öğrenciyi hazırlamak”tan daha az önemli olduğu
300 sonucuna varılabilir.

301 Ölümünden bahsetmeleri, ailelerin sağlık olsun diyerek esnek bir tutum içerisinde
302 olmayışları 10-ın öğrencilerin yaşadığı kaygıya yönelik önemli bulgulardır. Zayıf sosyal destek, düşük
303 öz-sayıgı ve yetersiz sorun çözme becerisi ergenlik dönemi depresyonu için risk faktörleri olarak
304 tanımlanmaktadır (Eskin, Ertekin, Harlak ve Dereboy, 2008). Sosyal destek konusunda arkadaşlık
305 ilişkilerinden hiçbir katılımcı söz etmemiştir. Katılımcıların “ahiret” metaforunda üniversiteye giriş
306 sınavına giren kişilerin sayıca fazlalığının altı çizilmiş ancak sosyal destek, arkadaşlarla iletişim
307 konularına hiç değinilmemiştir.

308 Psikolojik Danışma ve Rehberlik öğretmenlerinden mesleki rehberliğin yanı sıra aile
309 eğitimine yönelik destek de beklenmekte, uykusuzluk, suçluluk duygusu gibi psikolojik durumlar için
310 de destek beklenmektedir. Balcı (1992) meslek liselerinde görev yapan öğrenci, öğretmen ve okul
311 idarecilerinin katılımcı olarak belirlendiği araştırmasında katılımcıların pdr biriminden beklentilerinin
312 farklılık gösterdiğini ortaya koymuştur. Katılımcılar arasında takım çalışması yapmanın zor olduğu
313 çalışmanın bulguları arasındadır. Bu çalışmada öğrenci, aile ve pdr biriminin birlikte çalışmasının
314 önemini altını çizmiştir. Peker ve Kaygusuz (2009) tarafından yapılan bir çalışmada genel lise ve
315 meslek lisesi öğrencilerinin psikolojik danışmanlık ve rehberlik biriminden beklentileri arasında
316 istatistiksel olarak farklılık olduğunu belirlemiştir. Genel lise öğrencilerin beklentilerinin meslek
317 liselerinde öğrenim görmekte olan öğrencilerden istatistiksel olarak anlamlı bir farkla daha fazla
318 beklenti içinde oldukları saptanmıştır. Bu çalışmada ise sadece meslek lisesi 12. sınıf öğrencilerinin
319 oluşturduğu çalışma grubunda anahtar rolde pdr öğretmenlerinin olduğu, aileye yönelik psikososyal
320 eğitim programlarının uygulanmasına yönelik beklentileri vurgulanmıştır.

321 Gelecek çalışmalarda fen liseleri, anadolu liseleri ve meslek liseleri arasında üniversiteye giriş
322 sınavlarındaki kaygı nedenleri ve baş etme yöntemlerine yönelik araştırmalar önerilebilir. Ailenin
323 beklentileri, öğrencinin beklentileri ve pdr öğretmenlerinin deneyimleri konusunda detaylı bilgi
324 sağlanabilecek nitel çalışmalar yapılabilir.

325
326
327
328

329 **A Qualitative Study on Vocational High School 12th Grade Students' Anxiety and**
 330 **Expectations on University Entrance Exams**

331 The era we live in is called as “exam era” by educators. Exams psychologically, physically,
 332 emotionally affect people’s lives. In the historical perspective different applications were
 333 experienced to enter universities. High expectations on exam’s score, family’s high expectations that
 334 above a student’ cognitive talents, ineffective study styles and fear of being connected between IQ
 335 level of a student with the exam’s score lead to anxiety. University entrance exams are perceived as
 336 the final exams in adolescence’s life, which is the most important predictor of one’s profession.
 337 University entrance exams consist of 2 steps in Turkey. The content of the first stage is mainly
 338 composed of 9th and 10th grade content. The advanced level contents are covered by the second
 339 stage of the exams. When the exams results examined Science High Schools were established for
 340 training students who have high academic success as scientists. The perceptions of people
 341 vocational high schools are selected by the unmotivated students.

342 The aim of the study is to determine exam anxiety of vocational high school 12th grade
 343 students and the reasons of the anxiety. The suggestions for reducing test anxiety are demanded by
 344 the participants. The participants are 30 vocational high school students in two cities. Semi
 345 structured interview question form was developed and expert opinions were provided. Based on
 346 expert opinion the general views of students on university entrance exams were added to form to
 347 be able to reflect the general views. Tape recorders can be used in some interviews and mostly note
 348 taking technique was used because of the permission of the school administration. During the
 349 interview process and data analysis process two researchers who are experts in qualitative research
 350 helped to researcher. Content analysis was applied based on the codes emerged from the data set.
 351 Inductive approach was used. The results show one theme: Teachers’ effect that underlines the
 352 expectations from teachers. Especially expectations from school counselor are highly remarkable.
 353 Four categories under the theme were named as University entrance exams, Elementary school,
 354 Counseling, and Demands. Codes for first category are metaphors and time management. Day of
 355 judgment and war are metaphors of students for university entrance exams. Time management is a
 356 vital issue for participants because they recognize they will enter the university entrance exams and
 357 they have to cover all of the content during their educational life. So, it creates stress and anxiety.
 358 The second category is Elementary School and it includes only one code that “Lack of pre-requisite
 359 learning”. As a part of triangulation was provided and literacy teachers underline that the students
 360 cannot distinguish “l” sounds from “n” sounds and curriculum demands attainments of in-detailed
 361 literacy information for students. The third category is named as Counseling Unit and it has three
 362 codes: Lack of psychological support, High expectations of families, and low expectations of
 363 teachers. The participants demanded various services from the counseling unit. The data showed
 364 that the participants have low self-esteem and they feel guilty because they have not studied in time.
 365 On the one side families have high expectations from students on the other side teachers have very
 366 low expectations from students. Teachers do not believe they can take high scores in the exams.
 367 The participants underlined that teachers persuade them they are lazy and unsuccessful; they cannot
 368 be successful in the exams. The fourth category is Demands: Giving information in the high school
 369 education process, and Needs for younger teachers. Different research findings show that the last
 370 year of the high school education, people recognize the importance of guidance; especially
 371 vocational guidance but readiness for the exams requires a process. The participants stress that
 372 nobody stimulate them to study. They demand for younger teachers; it means they can
 373 communicate with young teachers who can accept them and listen to them. According to
 374 participants aged teachers have high burnout level and they do not love and understand them. In
 375 order to provide triangulation counseling teachers’ views was demanded. The participants demands
 376 for family psycho-education programs to make them realistic on expectations from their children.
 377 The teacher indicated that families do not participate in the family meeting to talk about their
 378 children’s success in school. They probably would not attend the counseling program with

379 students. School principle and mathematics teachers underline the lack of pre-requisite learning of
380 the students and behavioral disorders of students. The suggestions for further studies is to conduct
381 projects to compare Science high school, Anatolian high school and Vocational high school
382 students' perceptions of university entrance exams and anxiety levels. The reasons for the exam
383 anxiety are suggested to study in further research projects.

Intihal-kontrol.doc

ORIGINALITY REPORT

3%

SIMILARITY INDEX

PRIMARY SOURCES

1	acikerisim.selcuk.edu.tr:8080 Internet	40 words — 1%
2	mizanveb.blogfa.com Internet	31 words — 1%
3	www.msxlabs.org Internet	28 words — 1%
4	www.jret.org Internet	14 words — < 1%
5	YILDIZ, Hatice and ARIBAŞ, Sebahattin. "Intel Öğretmen Hizmet İçi Eğitim Kursunun Değerlendirilmesi", TUBITAK, 2012. Publications	14 words — < 1%
6	docplayer.biz.tr Internet	14 words — < 1%
7	TEMLİ, Yeliz, ŞEN, Derya and AKAR, Hanife. "İlköğretim sınıf ve sosyal bilimler öğretmenlerinin ahlak eğitimine yönelik algıları ve eğitimlerine genel Bir bakış", İletişim Hizmetleri, 2011. Publications	13 words — < 1%
8	www.eurasianjournals.com Internet	10 words — < 1%
9	icits2017.inonu.edu.tr Internet	10 words — < 1%

Eskin, Mehmet. "Lise Öğrencisi Ergenlerde

10 Depresyonun Yaygınlığı ve Etkisi, "Depresyonun Yaygınlığı ve Etkisi", Turk Psikiyatri Dergisi/13002163, 20081201 9 words — < 1%
Publications

EXCLUDE QUOTES ON
EXCLUDE BIBLIOGRAPHY ON

EXCLUDE MATCHES OFF